

Nr 438.

Av herr **Gustafson** i Göteborg m. fl., om ökat anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.

Till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande utgår för budgetåret 1951/52 statsbidrag med sammanlagt 489 000 kronor. För nästföljande budgetår föreslår departementschefen en ökning av anslaget med 75 000 kronor. Därav avses 10 000 kronor till Centralförbundet för nykterhetsundervisning för utgivning av handledning för lärare, för vilket ändamål samma belopp anvisats för budgetåret 1949/50. Då centralförbundet önskar i handledningen få med utredningsmaterial, som nykterhetskommittén väntas framlägga, har det förut anvisade bidraget icke disponerats inom föreskriven tid, varför motsvarande belopp nu avses bli anvisat på nytt. Om man bortser från nämnda 10 000 kronor, skall nykterhetsanslaget enligt departementschefens yrkande bli 65 000 kronor högre, vilket vid jämförelse med nu utgående anslag motsvarar en ökning av ungefär 13 %.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att anslaget skall ökas med 435 000 kronor. Av den föreslagna ökningen avses 337 200 kronor till effektivisering av nykterhetsundervisningen och nykterhetsupplysningen och 97 800 kronor som ökning med 20 % av det nu utgående anslaget till följd av penningvärdets försämring.

Strävandena att höja nykterhetstillståndet inom vårt folk måste från det allmännas sida betraktas såsom synnerligen betydelsefulla. I dessa strävanden spelar undervisnings- och upplysningsverksamheten i alkoholfrågan en mycket stor roll. Det råder en starkt utbredd folkmening, att denna verksamhet på allt sätt bör stödjas. Ett studium av de politiska partiernas program ger också vid handen, att det i dessa föreligger stor samstämmighet i fråga om kravet på en så effektiv upplysningsverksamhet på detta område som möjligt.

Skolöverstyrelsen har i sin motivering till förslaget om höjning av förevarande anslag framhållit, att det är av den största vikt, att de enskilda organisationer, som på detta område utföra ett samhällsnyttigt arbete, erhålla förbättrade arbetsbetingelser och bli i stånd att effektivare än hittills varit möjligt gripa sig an nya arbetsuppgifter. Överstyrelsen vitsordar, att verksamheten mer och mer inriktats på att informera allt vidare kretsar i nykterhetsfrågan. På grund av att så begränsade anslag nu stå till nykterhetsrörelsens förfogande, är verksamheten i hög grad beroende av en-

skildas oegennyttiga arbete och ekonomiska uppoffringar. Den växande verksamheten innebär emellertid en ständig ökning av de administrativa uppgifter, som verksamheten nödvändiggör.

Det borde icke råda någon tvekan om att staten bör väsentligt öka sina insatser för att genom upplysningsverksamhet främja nykterheten. Bland annat bör detta ske genom ökade bidrag till de organisationer, som frivilligt utföra ett omfattande arbete på detta område. Emellertid brukar mot förslag om mera genomgripande förändringar i fråga om statens åtgärder härvidlag anföras, att sådana böra anstå i avvaktan på vad 1944 års nykterhetskommitté kommer att föreslå. Då det emellertid är obestriddigt, att nykterhetsupplysningen under lång tid allvarligt hämmats av ekonomiska svårigheter, är det angeläget, att statens bidrag ökas åtminstone på sådant sätt, att kompensation ges för den senaste penningvärdeförsämringen. Sker icke detta, har statens stöd reellt minskats. Det kan med tillfredsställelse konstateras, att departementschefen i viss mån beaktat dessa synpunkter genom att föreslå förutnämnda höjning av anslaget till nykterhetsundervisning och nykterhetsupplysning. Då denna höjning emellertid icke motsvarar penningvärdets förändring, anse vi, att en större ökning är i hög grad påkallad.

Vid den sista riksdagen före krigsutbrottet beviljades till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande 378 300 kronor. Under kriget reducerades anslaget starkt. Efter kriget ökades det åter, men det nominella beloppet från åren närmast före krigsutbrottet överskreds först budgetåret 1947/48, då anslaget uppgick till 455 000 kronor. Budgetåret 1949/50 skedde en ökning till 489 000 kronor, och samma summa har anvisats för de två därefter följande budgetåren. Med förutnämnda av departementschefen föreslagna ökning med 65 000 kronor skulle anslaget för budgetåret 1952/53 uppgå till 554 000 kronor.

Om man till grund för beräkningen av kostnadsökningen för verksamheten lägger socialstyrelsens levnadskostnadsindex, erhållas följande jämförelsetal beträffande anslagsökningen och kostnadsökningen, varvid ovan nämnda specialanslag å 10 000 kronor ej är medräknat.

Jämförelse mellan	Ökning av levnadskostnaderna i % intill 1 dec. 1951	Anslagsökning	Anslagsökning i %
budgetåren 1939/40 och 1952/53 ca 90	175 700	ca 46
budgetåren 1947/48 och 1952/53 ca 30	98 500	ca 22

Genom den s. k. engångsinflationen beräknas penningvärdet från 1951 till 1952 ha försämrats med ungefär 20 %. Såsom förut anförts, motsvarar den av departementschefen föreslagna ökningen av nykterhetsanslaget endast 13 %.

Av föregående redogörelse torde klart framgå, att det beträffande det nu avhandlade anslaget ända sedan krigsutbrottet varit en betydande efter-

släpning i förhållande till anslagets storlek före kriget. Vi finna detta olyckligt med tanke på den betydelsefulla verksamhet det här gäller.

Vi skulle önska, att en betydande förstärkning av nykterhetsanslaget kunde genomföras utan dröjsmål. Då det emellertid finnes skäl för att formerna för mera långtgående åtgärder härvidlag böra övervägas i sammanhang med nykterhetskommitténs förslag, vilja vi nu inskränka oss till att föreslå, att anslaget höjes på sådant sätt, som motsvarar den sista tidens förändring av penningvärdet. Det synes oss skäligt, att ökningen blir ungefär 20 % i enlighet med vad skolöverstyrelsen föreslagit. Detta motsvarar 98 000 kronor eller 35 000 kronor mera än Kungl. Maj:t äskat. Till det av oss föreslagna högre beloppet bör, såsom förut nämnts, komma de 10 000 kronor, som departementschefen föreslagit till handledning för lärare vid nykterhetsundervisningen.

På grund av vad nu anförts föreslå vi,

att riksdagen ville till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande för budgetåret 1952/53 anvisa en summa av 597 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1952.

Sven Gustafson
i Göteborg.

And. Stjerne.

A. Widén.

Folke Nihlfors.

Axel Gustafsson,
Borås.

Olaus Nyberg.

Brita Elmén.

Hj. Åhman.

Margit Wohlin.

Birger Utbult.

Margit Vinge.

Sven Wedén.
